

lige Gange tidligere i en lang Narrække været fremme her paa Rigsdagen, sidste Gang i Samlingen 1891—92. Regeringen har den Gang haft Anledning til gentagne Gange at udtale sig om sin Stilling til en saadan Endring i Valgloven, og Regeringens Udtalelser, til hvilke jeg kan slutte mig, ere gaaede ud paa, at man i og for sig ikke havde noget imod at gaa til en Forhandling om det foreliggende Emne, men at man maatte lægge Vægt paa, at Ønsket om en saadan Forandring var stærkt fremme. Man maatte imidlertid, naar man indførte hemmelig Afstemning, tillige anse det for rigtigt ikke at blive staaende derved, men gaa videre og at foretage yderligere Forandringer i selve Valgmaaden, navnlig saaledes, at man gik bort fra Raaringen og fra hele det Valgapparat, som foregaar paa Valgstedet paa selve Valgdagen, hvormod man kunde komme til at lægge Valgafstemningen ud i Kommunerne. Som sagt, jeg kan henholde mig dertil, og jeg skal derfor kun udtale nogle faa Ord, idet jeg henviser til, at den ærede Ordfører selv erkendte, at ideelt set var den Ordning, som vi have, rigtig, idet den netop gaar ud paa, at Afstemningen i alt Fald til en vis Grad foregaar offentlig, saaledes at den paagældende Vælger maa være sin Stemmeafgivning bekendt og bære Ansvar for den. Ved den hemmelige Afstemning derimod søger man at udvise dette Ansvar. Dette er altsaa den store Forandring, man netop kommer til ved Lovforslaget, den er gennemgribende i høj Grad, og derfor lægger jeg ogsaa særlig Vægt paa, at der, naar man skal gaa til en Forandring i vor Valglov, under hvilken vi jo nu have levet i henved et halvt Hundrede Aar uden dog at have sølt væsentlige Ulemper ved den deri foreskrevne Ordning, maa være en overvejende Stemning for en saadan Forandring, om hvilken man i Grunden ikke ved, hvorhen den fører. Henvisninger til andre Landes Lovgivning i saa Henseende er ikke fyldestgørende; det kommer her meget an paa de særlige Forhold i de paagældende Lande, og saaledes som vi nu, som sagt, ere opdragne til et vist System for Stemmegivningen, kunde det nok være, at vi ville have Banfælighed ved at komme ind paa en hemmelig Afstemning paa en saadan Maade, at det fører til noget godt. Jeg erkender selvfølgelig, at der er Ulemper til Stede ved den nuværende Valgordning, det vil jo ingen benægte, men jeg vil dog søje til, at jeg ikke tror, at man kan træffe nogen Ordning i saa Henseende, uden at den fører Ulemper med sig, og naar man taler om Valgtryk, maa man endelig ikke tro, at hemmelig Afstemning vil føre

med sig, at Valgtrykket ophører. Det vil stille Individerne frit over for Valgtryk, det er sikkert, og i den Henseende vil der allerede komme et Gode frem, men Valgtryk vil ganske sikkert florere i lige saa høj Grad som tidligere og maaste i endnu højere Grad, navnlig hvis vi skulde beholde de Straffebestemmelser, vi nu have. Thi det er en given Ting, at med hemmelig Afstemning vilde disse Bestemmelser for en stor Del tabe deres Betydning. Jeg skal kun henvise til, at Køb af Stemmer ved Rigsdagsvalg jo er en Forbrydelse, der ikke kan fuldbyrdes, uden at det godtgøres, at Vælgeren har stemt saaledes, som han er bleven købt til, men dette Bevis vilde falde fuldstændig bort i Fremtiden; der er slet ikke Tale om, at man kan føre noget Bevis for, hvorledes den paagældende har stemt. Dette maa jo blive en Følge af den hemmelige Afstemning, og derfor vil Fuldbyrdselsen af denne Forbrydelse ikke kunne finde Sted; men naturligvis vil Forsøg derpaa kunne komme til at foreligge. Man kan nemlig ikke sige, at man, naar man ikke har Sikkerhed for, hvorledes en Mand vil stemme, formodentlig heller ikke vil forsøge paa at købe hans Stemme; jeg tror, det er fuldstændig urigtigt, i den Henseende vil man i Fremtiden gøre de Forsøg, som man kan gøre uden at overtræde Loven. Der er en anden Vej at gaa i Stedet for at komme til hemmelig Afstemning, og det er at søge at raade Bod paa den Lovgivning, vi have om ulovligt Valgtryk. Man mener, at den har Mangler, og at raade Bod paa disse, er noget, der allerede er forsøgt her i denne Sal i tidligere Samlinger, uden at det den Gang lykkedes. Jeg skal ikke udtale mig videre om, hvor vidt man kan komme frem ad denne Vej, men kun henvise til, at der dog altsaa har været Ønsker oppe om at gaa en anden Vej for at sikre Friheden for Stemmegivningen end netop denne at gaa til hemmelig Afstemning. Den ærede Ordfører for Forslagsstillerne nævnte en Mængde Eksempler paa Valgtryk. Jeg skal slet ikke udtale mig om, hvad han anførte i saa Henseende, det maa staa for hans egen Regning, og han sagde ogsaa selv, at han i alt Fald for en Dels Vedkommende havde sin Kundskab fra Meddelelser i lokale Blade efter Valgene. Jeg tror ikke, at denne Rilde egentlig er saa aldeles paalidelig, men, som sagt, jeg skal ikke forsøge paa at imødegaa noget som helst af, hvad der i saa Henseende er blevet anført, ikke heller, hvad der blev anført for Holmens Vedkommende, idet jeg ikke har noget Kundskab til Sagen, jeg skal blot tage en Forvaring imod, at man i min